

Velikost: 6–15 mm

Klikoroh borový

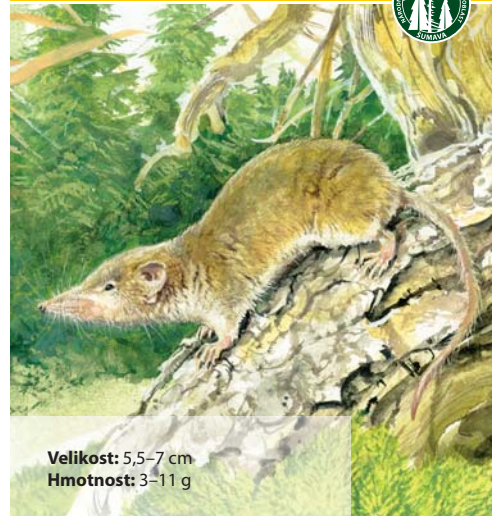
Hyloterpes abietis
Großer brauner Rüsselkäfer / Large Pine Weevil

Velikost: 15–24 mm

Kozlíček smrkový

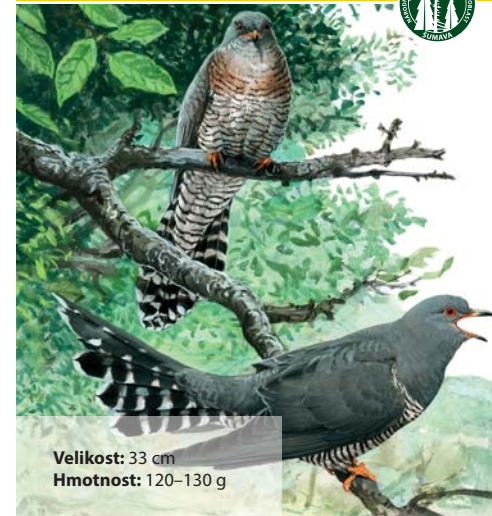
Monochamus sator
Schusterbock / Longhorn Beetle

Velikost: 5,5–7 cm
Hmotnost: 3–11 g

Bělozubka šedá

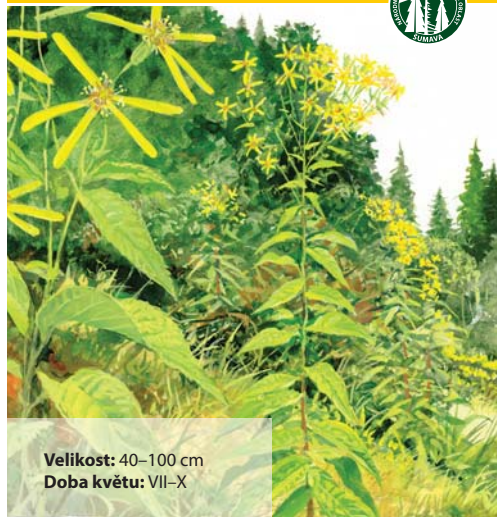
Crocidura suaveolens
Gartenspitzmaus / Toothed shrew

Velikost: 33 cm
Hmotnost: 120–130 g

Kukačka obecná

Cuculus canorus
Kuckuck / Cuckoo

Velikost: 40–100 cm
Doba květu: VII–X

Starček Fuchsův

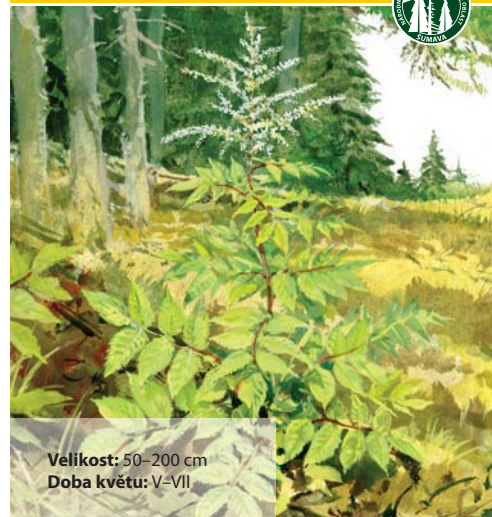
Senecio ovatus
Fuchssches Greiskraut / Wood Ragwort

Velikost: 9–10 cm
Hmotnost: 6–12 g

Střízlík obecný

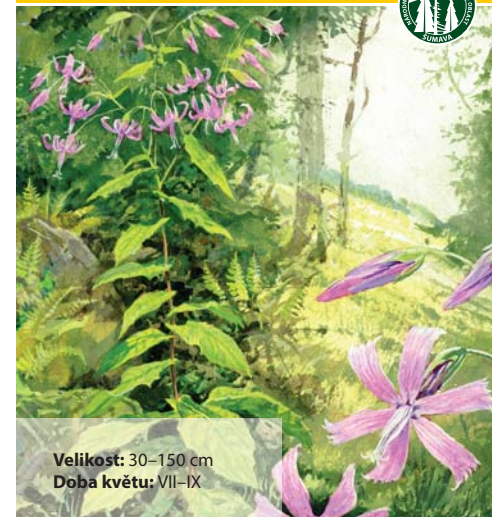
Troglodytes troglodytes
Zaunkönig / Wren

Velikost: 50–200 cm
Doba květu: V–VII

Udatna lesní

Aruncus vulgaris
Wald-Geißbart / Bride's Feathers

Velikost: 30–150 cm
Doba květu: VII–IX

Věsenka nachová

Prenanthes purpurea
Purpur-Haselnattich / Purple Lettuce

Název: Kukačka obecná

Třída: ptáci

Řád: kukačky

Čeleď: kukačkovití

Délka života: 12 let

Popis: Je štihlá, protáhlá, s dlouhým ocasem a špičatými křídly. Zbarvení svrchní části těla je šedé. Hruď a břicho je zbarveno bíle s tmavými příčnými proužky. Samice mohou mít variantu s rezavým hřbetem a rezavými, tmavě skvrnitými křídly a ocasem.

Hlas: Samec „ku-ku“ a samice „kvikvikvi“

Potrava: Živí se výhradně hmyzem, především housenkami mûr, motýlů a brouků.

Rozšíření: Tažný druh, který zimuje ve střední a jižní Africe. Vyskytuje se v lesních biotopech, ale i ve volné krajině a městech. Nejhojnější je v nižších a středních polohách. Na Šumavě se objevuje i ve výšce kolem 1300 m n. m.

Hnízdění: Ze zimovišť přilétá v dubnu. Netvoří páry a nestaví hnízda. Samice se páří s více samci a pak klade v průměru 9 vajec jednotlivě do cizích hnízd. Kukaččí mládě se líhne po 12 dnech. Už po 8–10 hodinách vyhazuje vejce a mláďata hostitele z hnízda a zůstává v něm samo. Hostitelé krmí mládě na hnízdě asi 3 týdny a po vylétnutí jej ještě několik týdnů dokrmují.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Věsenka nachová

Třída: vyšší rostliny

Řád: hvězdicotvaré

Čeleď: hvězdicovité

Biotop: Roste ve stinných listnatých i jehličnatých lesích, v místech s vlhkými, humózními a mírně kyselými půdami.

Popis: Vytrvalá bylina s dutou řídce listnatou lodyhou. Lodyha je přímá, v horní části větvená. Podlouhlé listy jsou na líci tmavě, na rubu světle zelené. Květy jsou uspořádány v rozkladitých latách. Všechny části rostliny obsahují mléčnice, tzn., že po utržení mléčí. Plodem je zploštělá nažka bez zobánku. Květy jsou růžovořalové. Název věsenka je odvozen od vzhledu – rostlina má svěšené květy.

Rozšíření: Roste v celé střední Evropě, její výskyt zasahuje na severozápad Evropy a do Středomoří. V České republice roste především ve vyšších polohách. Na Šumavě je hojná.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Bělozubka šedá

Třída: savci

Řád: hmyzožravci

Čeleď: rejskovití

Délka života: 2 roky

Chování: Žije samotářsky, je čilá ve dne i v noci, aktivní je i v zimě. Samec obývá území o velikosti 50–400 m². Samice se zdržuje poblíž trvalých úkrytů.

Mláďata: Samice je březí 26–27 dní. Každý rok může mít od dubna do srpna dva vrhy a v každém z nich obvykle 2–4 mláďata, která se rodí slepá a vidí po 10 dnech. Mláďata poprvé opouštějí hnízdo po dvou týdnech. Při procházkách se první mládě zoubky přichytí matčina ocasu, druhé ocasu prvního a společně s ostatními vytvoří dlouhý řetěz.

Hnízdo: Staví si hnízdo ze suché trávy, mechu a listů. Je dobře uzavíratelné, aby mláďata neprochladla. Často využívá i lidských sídel, hospodářských stavení apod.

Potrava: V potravě převládají plži, hmyz, mravenci a žížaly. Denní dávka potravy odpovídá hmotnosti těla.

Popis: Zbarvení je šedohnědé se světlým břichem. Na rozdíl od červeně pigmentovaného chrupu rejsků má bílé zuby, proto se jmenuje bělozubka.

Rozšíření: Vyskytuje se v celé Evropě vyjma Britského souostroví. V ČR se jedná o hojný druh, především poblíž lidských sídel.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Udatna lesní

Třída: vyšší rostliny

Řád: růžotvaré

Čeleď: růžovité

Biotop: Roste ve stinných jehličnatých nebo smíšených lesích, suťových lesích a kolem lesních potoků. Vyhledává půdy bohaté na živiny, především hlinité a jílovité. Často bývá vysazována jako okrasná rostlina.

Popis: Vytrvalá statná bylina, většinou dvoudomá. Lodyha přímá nevětvená, nebo jen chudě větvená. Listy jsou dlouze řapíkaté 2–3x zpeřené. Lístky jsou vejčité, pilovité. Samčí rostliny mají květy bílé až bleďozluté. Samičí rostliny mají květy bílo zelené. Drobné květy složené do úzkých hroznů tvoří dlouhou jehlanovitou latu. Má hustý kořenový systém, kterým dokáže dobře zpevnit půdu. Plodem je měchyřek. Dříve používána jako léčivá rostlina, obsahuje saponiny a organické sloučeniny kyanovodíku.

Rozšíření: V České republice se vyskytuje roztroušeně od pahorkatin do hor. Na české, rakouské a bavorské straně Šumavy je rozšířena roztroušeně až hojně.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Kozlíček smrkový

Třída: hmyz

Řád: brouci

Čeleď: tesaříkovití

Délka života: 1–2 roky

Popis: Brouk je válcovitý, černý s hnědým kovovým leskem a s velmi dlouhými tykadly. Štítek má žlutou barvu a na každé jeho straně jsou velké zašpičatělé hrboly. Krovky jsou poseté žlutými skvrnami.

Vývoj: Hostitelskou dřevinou jsou jehličnany, v České republice především smrk. Dospělí brouci se objevují od června do srpna, k rozmnožování (rojení) dochází nejčastěji v červenci. Samička klade vajíčka po 1–2 kusech do štěrbin vykoušaných v kůře na spodní straně padlých kmenů. Celkem vyklade 45–120 vajíček. Larvy hlodají chodby pod kůrou a pak se oválnou chodbou zavrtají až 12 cm do dřeva, kde se zakuklí. Brouk se po vylíhnutí prokousává kruhovým výletovým otvorem. Přezimuje ve stádiu larvy.

Potrava: Dospělí brouci ožirají kůru a jehlice mladých výhonků hostitelských dřevin.

Rozšíření: Žije na celém území České republiky, ale hojnější je především v horských polohách. Na Šumavě žije v horských smrčnách, kde vyhledává především oslabené nebo čerstvě odumřelé stromy.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Střízlík obecný

Třída: ptáci

Řád: pěvci

Čeleď: střízlíkovití

Délka života: 6 let

Popis: Hnědě zbarvený, zavalitý pěvec s drobnými narezavělými skvrnami. Spodina těla je světlejší barvy. Zobák je krátký a šídlovitý. Často podřepuje a často též vztyčuje krátký ocásek.

Hlas: Při vábení se ozývá tóny „tek tek“ a při varování „cerr cerr“.

Potrava: Živí se živočišnou potravou, především hmyzem, pavouky, sekáči a drobnými plži.

Rozšíření: Je to přelétavý až tažný druh. Zimuje v jižní a jihozápadní Evropě. Obývá všechny typy lesů i holiny. Nejraději vyhledává strže, přízemní patro křovin, hromady klestu a vývraty. Na Šumavě se vyskytuje i v horských smrčnách nad 1 200 m n. m.

Hnízdění: Na hnízdiště se vrací v březnu a dubnu. Jeho hnízdo je kulovitého tvaru s bočním vchodem. Postaveno je z mechu, trávy, větviček a listů. Bývá ukryto v kořenech vyvrácených stromů, v hromadách větví, v různých štěrbinách. Samička snáší 5–8 vajec, na kterých sedí 12–20 dní. Mladí ptáci opouštějí hnízdo po 14–19 dnech.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Klikoroh borový

Třída: hmyz

Řád: brouci

Čeleď: nosatkovití

Délka života: 2–3 roky. Patří mezi víceleté druhy brouků.

Popis: Brouci jsou tmavě hnědě zbarvení se třemi přerušovanými příčnými žlutými proužky na krovkách. Hlava je protažena do nosce a na jeho konci jsou paličkovitá tykadla. Larva je bělavá s hnědou hlavou a měří 12–23 mm. Na kukle je již patrný nosek a oči. Kukla je krémově bílá a měří 8–16 mm. Na jejím konci jsou dva krátké trny.

Vývoj: Hostitelskými dřevinami jsou jehličnany, především borovice a smrk. Samice klade v období od května do srpna jedno až několik vajíček do dutinek v kořenové části odumírajícího stromu nebo čerstvého pařezu. Jedna samička tak naklade přibližně 70–120 vajíček. Larvy žijí pod kůrou a po přezimování se zakuklí v kukelné komůrce, která se nachází pod kůrou nebo ve dřevě. Dospělci přezimují v hrabance, pod ležícími stromy nebo ve starých pařezech.

Potrava: Dospělí brouci okusují kůru slabých větví a kmínků.

Rozšíření: Vyskytuje se v celé Evropě, včetně Skandinávie a roztroušeně na Britských ostrovech. Dále pak na Sibiři a v Japonsku.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Starček Fuchsův

Třída: vyšší rostliny

Řád: hvězdicotvaré

Čeleď: hvězdicovité

Biotop: Roste na lesních pasekách, světlinách a v listnatých lesích, kde vyhledává výživné, provzdušněné půdy s vyšším obsahem dusíku.

Popis: Poměrně vysoká, vytrvalá rostlina s načervenalou lysou lodyhou a krátkým oddenkem. Listy jsou kopinaté, jemně pilovité, s krátkým řapíkem. Květenstvím jsou úbory složené z 5–7 žlutých tenkých jazykovitých květů a uprostřed jsou žluté, později hnědé, trubkovité květy. Úbory jsou uspořádány do hustých chocholichnatých lat. Plodem je lysá nažka s chmýrem. Velmi podobným druhem je starček hercynský (*Senecio hercynicus*), který má však lodyhu alespoň v dolní části chlupatou a jeho listy jsou přisedlé, na bázi utaté až objímavé. Starček hercynský kvete dříve než starček Fuchsův. Starčky jsou jedovaté rostliny, obsahují alkaloid pyrrolizidin, který negativně působí na játra.

Rozšíření: V České republice i na Šumavě hojný druh.

Ilustrace: Pavel Procházka